

Sygn. akt: I C 24/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 września 2015 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Tadeusz Trojanowski
Protokolant:	Marta Strzała

po rozpoznaniu w dniu 22 września 2015 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa R. M.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prokuratorowi Rejonowemu (...) w G.

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. odstępuje od obciążania powoda kosztami procesu.

SSO Tadeusz Trojanowski

Sygn. akt I C 24/15

UZASADNIENIE

Powód R. M. wniósł o zasądzenie od pozwanego Skarbu Państwa – Prokuratora Rejonowego (...) kwoty 30 000 zł tytułem odszkodowania oraz 80 000 zł tytułem zadośćuczynienia.

W uzasadnieniu podniósł, iż wyżej wskazanych sum dochodzi z tytułu nieprawidłowości w nadzorowaniu sprawy 2 Ds. 860/13 w której występował w charakterze podejrzanego a następnie oskarżonego. Powód wskazał, iż nadzorujący tą sprawę prokurator S. Ż. nie nadał biegu jego wnioskowi o ustanowienie pełnomocnika z urzędu co zmusiło powoda jako podejrzanego do opłacenia obrońcy z wyboru.

Pozwana jednostka organizacyjna Skarbu Państwa reprezentowana przez Prokuratorię Generalną w odpowiedzi wniósł o oddalenie powództwa oraz obciążenie powoda kosztami procesu.

W uzasadnieniu wskazał, iż w jego ocenie powód nie w żaden skuteczny sposób na czym polega poniesiona przez niego szkoda oraz bezprawne zachowanie strony pozwanej, nie wskazał również związku przyczynowego między tymże zachowaniem a rzekomą szkodą jaką poniósł. Nie udowodnił zaistnienia konkretnych faktów z którymi prawo cywilne wiąże jakąkolwiek odpowiedzialność Skarbu Państwa w postaci zadośćuczynienia. Krytyczne stanowisko powoda związane z jego roszczeniem jest czysto subiektywne i nie znajduje potwierdzenia w materiale dowodowym.

Działania prokuratora z pozwanej prokuratury były podejmowane w oparciu o obowiązujące przepisy prawa. Wniosek o ustanowienie obrońcy z urzędu został rozpoznany merytorycznie.

Sąd ustalił, co następuje:

Do pozwanej Prokuratury Rejonowej (...) wpłynęło zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przez powoda przestępstwa oszustwa na kwotę 4000 zł na szkodę spółki (...) Sp. z o.o. Postanowieniem z 19 września 2013 roku Komisariat III Policji w G. wszczął w tej sprawie dochodzenie; prowadzone było ono pod sygn. 2 Ds. 860/13. Dnia 14 października 2013 roku policja z KP III w G. wydała postanowienie o przedstawieniu powodowi zarzutu z art. 286 par. 1 kk.

W dniu 22 listopada 2013 roku, w trakcie przesłuchiwania w charakterze podejrzanego, powód złożył wniosek dowodowy o uzupełnienie dochodzenia poprzez przeprowadzenie konfrontacji z pokrzywdzonym a ponadto wniosek o ustanowienie na swoją rzecz obrońcy z urzędu. Postanowieniem z 11 grudnia 2013 roku prokurator pozwanej Prokuratury oddalił zarówno wniosek o konfrontację jak i o ustanowienie obrońcy z urzędu. W uzasadnieniu tego postanowienia prokurator wskazał, że w sprawie w której prowadzono dochodzenie obrona z urzędu nie była obligatoryjna w myśl art. 78 par. 1 kpk. Podejrzany (powód) nie wykazał w należyty sposób, że nie jest w stanie ponieść kosztów obrony bez uszczerbku dla siebie i rodziny. W toku dochodzenia podał, że prowadzi własną działalność gospodarczą, użytkuje dwa samochody oraz spłaca kredyty. Zasadnym więc jest przypuszczenie, iż może sobie ustanowić obrońcę z wyboru. W piśmie z 18 grudnia 2013 roku wskazał jako podejrzanego adwokata K. W. z Kancelarii Adwokackiej w K., jako na obrońcę z wyboru którego ustanowił do tej konkretnej sprawy.

Postępowanie 2 Ds. 860/13 zakończyło się sporządzeniem oraz wniesieniem przeciwko powodowi aktu oskarżenia do Sądu Rejonowego w Gliwicach, który w dniu 6 marca 2015 roku (sygn. akt III K 1604/13) wydał wyrok mocą którego uznał powoda za winnego zarzucanego mu czynu oraz skazał go na karę pozbawienia wolności, grzywnę, uwzględnił częściowo powództwo cywilne i zasądził od powoda na rzecz pokrzywdzonej spółki kwotę 3500 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 28 lipca 2013 roku do dnia zapłaty, rozstrzygnął o kosztach sądowych oraz kosztach zastępstwa procesowego. Wyrok ten jest nieprawomocny. Akta z apelacją powoda znajdują się w Wydziale VI Karnym Odwoławczym tutejszego Sądu.

(dowody: dokumenty z akt karnych III K 1604/13: zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa k. 39, postanowienie o wszczęciu dochodzenia z 19 września 2013 r. k. 40, postanowienie o przedstawieniu zarzutów powodowi z 14.10.2013 r. k. 41, postanowienie o oddaleniu wniosku dowodowego z 11.12.2013 r. k. 42, zawiadomienie o wydaniu postanowienia z 11.12.2013 r. k. 126, pismo powoda z 18.12.2013 k. 127, akt oskarżenia przeciwko powodowi k. 43 - 45, wyrok z 6 marca 2015 r. k. 46 - 47, zawiadomienie o przyjęciu apelacji powoda k. 48, pouczenie powoda o prawach i obowiązkach k. 120, protokół przesłuchania powoda z 22.11.2013 k. 121 - 124)

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenia powoda nie zasługiwały na uwzględnienie. Przesłankami odpowiedzialności odszkodowawczej są: szkoda w postaci bądź to rzeczywistej straty, którą poszkodowany poniósł, bądź korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono (art. 361 par. 2 kc), bezprawne oraz zawinione zachowanie sprawcy szkody oraz związek przyczynowy między zachowaniem sprawcy a szkodą (art. 415 i n k.c.). Przesłanki te muszą wystąpić łącznie, kumulatywnie. Ciężar dowodzenia ich zachodzenia spoczywa, zgodnie z art. 6 kc, na stronie powodowej. Powód upatrywał szkody poprzez bezprawną odmowę przyznania mu obrońcy z urzędu w postępowaniu przygotowawczym (dochodzeniu) prowadzonym pod sygn. 2 Ds. 860/13 która zmusiła go do ustanowienia obrońcy z wyboru.

Powód nie wykazał zaistnienia wszystkich wyżej wskazanych przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanej jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa. Analizując ustalony w sprawie stan faktyczny należało stwierdzić, iż w ocenie Sądu prokurator nie był organem właściwym do wydania postanowienia z 11 grudnia 2013 roku. Analiza przepisów kpk obowiązujących w czasie wydania tego postanowienia (81 kpk, 71 §§ 1 i 3 kpk) oraz poglądów doktryny wskazują, iż właściwym do wyznaczenia lub odmowy wyznaczenia obrońcy z urzędu dla podejrzanego w postępowaniu

przygotowawczym na podstawie art. 78 kpk jest prezes Sądu właściwego dla rozpoznawania sprawy w postępowaniu sądowym. Zgodnie z powszechnie przyjętym w doktrynie poglądem „jeżeli wbrew wnioskowi oskarżonego (a także podejrzanego w myśl art. 71 par. 3 kpk) brak jest warunków do ustanowienia mu obrońcy z urzędu z uwagi na niezamożność (art. 78) prezes sądu zarządzeniem odmawia wyznaczenia takiego obrońcy. Zarządzenie to nie jest zaskarżalne. (...)” (Tomasz Henryk Grzegorzczak; Komentarz do art.81 Kodeksu postępowania karnego, Zakamycze 2003). Nie ulegało zatem wątpliwości Sądu w chwili zamykania rozprawy iż postanowienie to zostało wydane bezprawnie albowiem organ je wydający nie był uprawniony w świetle przepisów prawa do jego wydania.

Powód jednakże nie wykazał, na czym polega poniesiona przez niego szkoda, nie zgłosił żadnych wniosków dowodowych które pozwoliłyby wykazać fakt poniesienia tej szkody, rodzaju szkody oraz jej wysokości. Tym bardziej należało uznać za nie wykazany związek przyczynowy między działaniem pozwanej prokuratury a poniesieniem szkody albowiem powód – jak już wyżej zaznaczono – nie wykazał poniesienia szkody. Powód zatem nie wykazał pozostałych przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanej jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa. Wobec powyższego powództwo o zasądzenie odszkodowania podlegało oddaleniu.

Odnosząc się do żądania zasądzenia zadośćuczynienia należało uznać, iż strona powodowa nie wykazała zaistnienia wszystkich koniecznych przesłanek naruszenia dóbr osobistych uzasadniających zasądzenie zadośćuczynienia w jakimkolwiek zakresie. Powód nie wykazał, jakie dobro osobiste zostało naruszone na skutek bezprawnego działania strony pozwanej, na czym polegało naruszenie tego dobra osobistego, na czym polega szkoda niemajątkowa (krzywda) jaką miał doznać na skutek bezprawnego działania strony pozwanej, jaki jest związek między hipotetycznym naruszeniem dóbr osobistych powoda a hipotetyczną krzywdą. Wreszcie powód nie wskazał ani nie wykazał dlaczego akurat zadośćuczynienie w wysokości 80 000 zł jest odpowiednie dla zrekompensowania doznawanej przez niego krzywdy. Żądanie zasądzenia zadośćuczynienia również należało oddalić.

Rozstrzygając w przedmiocie kosztów procesu Sąd zwrócił uwagę, iż generalną zasadą jest, odpowiedzialność za koszty postępowania zgodnie z ostatecznym wynikiem procesu. Zgodnie z tą zasadą to stronę powodową, jako przegraną, obciążają koszty procesu na rzecz strony przeciwnej o ile nie zachodzą wyjątkowe wypadki określone w odrębnych przepisach. Podkreślić należy, iż powód składał wzajemnie wykluczające się wnioski i oświadczenia: składał wniosek o doprowadzenie na rozprawę czy też o zapoznanie się z aktami sprawy w miejscu osadzenia po czym odmawiał przyjazdu na rozprawę oraz zapoznawania się z aktami sprawy. Unikał zajęcia merytorycznego stanowiska. Nie odnosił się do stanowiska strony przeciwnej. Nie współpracował z Sądem w wyjaśnianiu sprawy. Nie ulegało wątpliwości sądu, iż działał w procesie w sposób nielojalny, niezgodny z dobrymi obyczajami. Całokształt jego zachowania co do zasady uzasadniał obciążenie go kosztami postępowania.

Tym niemniej Sąd uznał, iż w sprawie zachodzą okoliczności nakazujące odstępianie od obciążania powoda kosztami procesu mimo przegrania sprawy. W ocenie Sądu aktualna, zła sytuacja materialna powoda znana Sądowi z urzędu polegająca na obowiązku alimentacyjnym wobec trójki dzieci (dwójki małoletnich), wielomiesięcznych zaległościach z tego tytułu, zaległościach w spłaceniu kredytu, zaległości wobec ZUS oraz wielu innych podmiotów oraz aktualnie pozostawanie bez zatrudnienia uzasadnia nieobciążanie go kosztami procesu. Z uwagi na wyżej opisaną sytuację orzeczenie zgodnie z generalną zasadą z art. 98 kpc doprowadziłoby do utworzenia kolejnej nieściągalnej z powoda wierzytelności. Takie działanie Sąd uznał za niecelowe.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.